

Мотиви за предложените стойности на параметрите по чл. 25 от Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране

1. Размер на малката корекция

Малка корекция е поправка в цената на природния газ за балансиране, изразена в проценти от нея, прилагана с положителен или отрицателен знак в зависимост от знака на дисбаланса с цел определяне на дневните такси за дисбаланс. Малката корекция се изразява в проценти от цената на природния газ за балансиране (средната пазарна цена) и е в рамките от 3% до 10%. Съгласно чл. 25 на Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране, приетата с решение на КЕВР по протокол № 122 от 11.07.2019 г., т. 5 в сила от 19.07.2019 г. (Методиката), за всяка газова година размерът на малката корекция се определя от Операторът на преносна система (ОПС).

Европейската практика показва, че при наличие на ликвиден пазар на природен газ, при който свободно може да се купят и продадат достатъчно големи обеми природен газ на цени определени от пазара, мрежовите ползватели се стремят да минимизират своите дневни дисбаланси дори при малки отклонения от средната за деня пазарна цена на обявените от Оператора цени, по които се изчисляват дневните дисбаланси.

Подобен механизъм е заложен в Методиката за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране, като се прилага при наличие на ежедневна търговия с природен газ в определени обеми. Съгласно Методиката при липса на горепосочените условия, като заместител на средната пазарна цена е определена цената, по която обществения доставчик продава природен газ на крайни снабдители и на лицата, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия.

Въпреки усилията на „Булгартрансгаз“ ЕАД за повишаване на ликвидността на пазара на природен газ в страната и наличието на действащи Платформи за търговия с природен газ, през газовата година 2021/2022, се очаква пазара да остане относително ниско ликвиден.

Административното определяне на пазарна цена на природния газ в съответствие с чл. 12 ал. 3 на Методиката и възможността върху нея да влияят фактори, отклоняващи я от пазарната като включване при нейното определяне на корекция за надсъбран/недосъбран приход, специфични условия по договорите, по които Обществения доставчик купува природен газ за доставка, както и пазарното определяне на цени на природния газ за балансиране при липса на стабилен ликвиден пазар, води до риск от умишлено изпадане в дисбаланс на недобросъвестни ползватели на газопреносната система, собственост на дружеството.

Във връзка с горното и направените анализи предлагаме да не бъде намаляван размера на прилаганата малка корекция от 8%, за газовата година 01.10.2021 - 30.09.2022 г. Анализа показва, че настоящото ниво на малката корекция не възпира в достатъчна

степен злоупотребите на балансиращия пазар, но и ниво от 10% няма да е достатъчно за ликвидиране на тези изкривявания. Необходими са допълнения и изменения на Методиката с цел въвеждане на мерки за ограничаване на тези злоупотреби.

2. Продължителност на периодите на изчистване на сметката за неутралност при балансиране

Периодът на изчистване на сметката за неутралност при балансиране е период, през който се изчистват натрупани суми от недосъбран/надсъбран приход в сметката за неутралност при балансиране посредством начислена, на база разпределените количества природен газ на входни и изходни точки на газопреносната система, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, такса за неутралност при балансиране (с положителен или отрицателен знак) с цел постигане на неутралност от дейността.

Съгласно чл. 25 на Методиката за всяка газова година „Булгартрансгаз“ ЕАД определя продължителността на периодите за изчистване на сметката за неутралност при балансиране, която съгласно §1 т. 8 от Методиката е в границите от 3 до 12 месеца.

При изборът на продължителност на периодите „Булгартрансгаз“ ЕАД се е водил от следните фактори:

- оптимизиране на размера на прилаганата такса за неутралност при балансиране с цел нестресиране на пазара на природен газ;
- доближаване на периодите на натрупване на суми в сметката за неутралност при балансиране и периодите на изчистване на сметката за неутралност.

За газовата година 2021/2022 предлагаме продължителността на периодите на изчистване на сметката за неутралност при балансиране да остане в размер от 6 месеца.

С така предложения размер на продължителността на периода „Булгартрансгаз“ ЕАД търси баланс между размера на прилаганата такса за неутралност и възможността за доближаване на периода на натрупване и периода на изчистване на сметката за неутралност при балансиране.

Изборът на 6 месечен период ще позволи да се приложат по-ниски стойности на начисляваната такса за неутралност при балансиране отколкото при прилагане на други по-малки периоди от 4 или 3 месеца при наличие на значителни натрупвания във сметката за неутралност при балансиране.

3. Критерии за прилагане на постигнатите цени за покупко-продажба на природен газ на действащите платформи за търговия с природен газ, одобрени от оператора на газопреносната система, за изчисляване на цената на природния газ за балансиране, валидни за газова година 2021/2022

Съгласно чл. 12 на Методиката цените за покупка/продажба на природен газ за балансиране се определят дневно при наличие на определени критерии от постигнатите цени от краткосрочната борсова търговия на природен газ. При неизпълнени критерии за средна пазарна цена се приема регулирана от КЕВР цена, по която обществения доставчик продава природен газ на крайни снабдители и на лицата, на които е издадена

лицензия за производство и пренос на топлинна енергия, присъединени към газопреносната система в страната. Съгласно чл. 12 ал. 5 от Методиката съответните критерии, изразяващи броя и обема на дневните сделки с природен газ, осъществени на активните платформи за търговия с природен газ одобрени от ОПС се определят от преносния оператор в едномесечен срок преди началото на всяка газова година.

За газова година 2020/2021 тези критерии са определени с Решение на УС на дружеството на: извършени повече от 3 (три) търговски сделки за покупка/продажба на природен газ и общ обем на тези сделки не по-малък от 1 500 MWh за деня на отчитане.

Анализа на извършените краткосрочни сделки на единствената към момента платформа за търговия одобрена от ОПС „Газов хъб Балкан“, за периода 01.10.2020 - 22.07.2021 г. показва че 71,19% от дните на периода (210 дни) критериите са изпълнени като цените за покупка/продажба на природен газ са определени на база на постигнатите цени на краткосрочния сегмент на платформата за търговия.

Същевременно за периода на платформа за търговия „Газов хъб Балкан“ не са установено извършване на сделки с цел манипулативна промяна на цените на природния газ за балансиране.

От тази гледна точка с цел стимулиране на определянето на цените на природния газ за балансиране от постигнатите цени от краткосрочната борсова търговия на природен газ при ограничаване на риска от извършване на сделки с цел манипулативна промяна на цените на природния газ за балансиране, предлагаме за газовата година 2021/2022 броя на извършените сделки да бъде намален на **„повече от 2 (две) търговски сделки“**, като се запази границата на общия обем на сделките от **1 500 MWh**.